

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2007-131

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Käytännöllisen filosofian laitos	
Tekijä-Författare-Author Kitunen, Lauri			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Väärintekijöiden rankaisemisesta ennaltaehkäisevään puolustautumiseen : sodan oikeuttaminen keskiajalla ja uuden ajan alussa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Käytännöllinen filosofia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2007-03-26	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 69 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksen aiheena on sodan oikeuttaminen keskiajalla ja uuden ajan alussa. Aihetta lähestytään filosofisena kysymyksenä Augustinuksen, Tuomas Akvinolaisen, Niccolò Machiavellin ja Alberico Gentilin teosten kautta. Tavoitteena työssä on tuoda oikeutetun sodan teoriaa tarkastelemalla esiin opillinen käänne, joka sodan oikeuttamisessa tapahtuu, kun siirrytään kristilliseltä keskiajalta uudelle ajalle modernimpien valtioiden kontekstiin.</p> <p>Keskiajalla kysymystä milloin ja minkä ehtojen vallitessa sotaan saatettiin ryhtyä, eli ns. jus ad bellum -kysymystä, lähestyivät ennenkaikkea teologit ja kanonisen lain edustajat. Vaikuttavimmat kannat kysymykseen esittivät Augustinus ja Tuomas Akvinolainen. He katsoivat, että sodalla tuli olla oikeudenmukainen syy, sitä tuli käydä oikeista motiiveista ja vain laillisen hallitsijan alaisuudessa. Perimmiltään kyse oli jumalallisesta oikeudesta ja sen noudattamisesta. Sodasta tuli näin rangaistus niille, jotka olivat rikkoneet Jumalan lakeja; oikeutettu sota kostaa vääritykset, ajateltiin.</p> <p>Keskiajan sodilla pyrittiin puolustamaan ideologista ja yhtenäistä kristikuntaa, joten sen oikeuden katsottiin olevan kiistaton. Keskiajan lopulla oikeutetun sodan teoria muodostui yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jossa yhdistyivät niin teologien ja kanonisen lain edustajien kuin myös ritariston ja maallisen lain edustajien näkemykset. Ritaristo ja lakimiehet olivat käsitelleet sota erityisesti sen oikeudenmukaisen käymisen, ns. jus in bello -kysymyksen, kautta.</p> <p>Uuden ajan alussa sodan oikeuttaminen sai uusia muotoja. Oikeutetun sodan opin ideologisuus alkoi hävitä huomion kiinnittyessä yksittäisten valtioiden intresseihin. Humanistisen kasvatuksen saanut Machiavelli kritisoi kovin sanoin kristinuskon periaatteita. Tinkimättömänä isänmaan puolustajana hän katsoi, että valtionhoidossa on osattava toimia myös väärin. Gentili jatkoi Machiavellin voimapolitiikan tiellä. Gentili perusteli näkemyksensä luonnonoikeuden ja kansainvälisen lain avulla, jotka oikeuttivat niin ennaltaehkäisevät toimet kuin myös hyökkäyssodan toista valtiota vastaan.</p> <p>Tutkimuksessa päädytään painottamaan valtioiden roolia sodan oikeuttamisen opin kehityksessä keski- ja uuden ajan taitteessa. Keskiajan kristillinen oikeusjärjestys korvaantui uudella ajalla näkemyksellä, jonka mukaan sota oli valtion asia. Sotaan saatettiin Gentilin mukaan tällöin ryhtyä valtion kunnian, vallan tai pelon takia. Työn lopulla tehdään vielä muutama huomio sodan oikeuttamisen nykyretoriikasta Yhdysvaltojen käymän terrorismin vastaisen sodan avulla.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>Augustinus Akvinolainen, Tuomas Machiavelli, Niccolò Gentili, Alberico sota oikeutus keskiaika uusi aika</p>			
<p>Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited Philosophica-kirjasto, Siltavuorenpenger 20 A, 3. kerros, Puh. 09-191 29247</p>			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			